

Dinastija Obrenović Srbiji je dala četiri vladara: kneza Miloša (1815 - 1839, 1858 - 1860), kneza Mihaila (1839 - 1842 i 1860 - 1868), i kraljeve Milana (1869 - 1903) i Aleksandra (1889 - 1903). Peti predstavnik dinastije Obrenović, knez Milan (1839), vladao je zemljom samo 25 dana. Za vreme njihove vladavine Srbija je postala nezavisna i međunarodno priznata država, uz nemalo teritorijalno proširenje. Istovremeno, bila je pravna i ustavno uređena zemlja.

Spomen Vila Zlatni breg

Spomen na ovu dinastiju čuva se na obroncima Zlatnog brega (Mons Aureus), danas Plavinca, koji je dobio ime po boji plavog kamena kojim se štitila vinova loza. Godine 1829. knjaz Miloš otkupljuje imanje od nožara Muhameda i priča pominje da je za imanje dobio dve kese zlatnih dukata. Jednu kesu je odmah sakrio, a drugu, pred Milošem, dao svojim konjanicima naredivši da idu u Srbiju i kupe isto ovakvo imanje. Ova zgoda se završila tako što su se posle nekoliko dana konjanici vratili neobavljeni posla jer, kako rekoše: „Obišli smo celu Srbiju, ali ovakvo imanje ne nadosmo.“ Iako bez formalnog obrazovanja Miloš je teško bilo nadmudriti.

Prvu vinogradarsku kuću sa vinskim podrumom Miloš je podigao 1833., ali je i dalje najviše voleo da se odmara u hladu velikog platana kojeg je lično zasadio. Osim platana, iz tog doba, pored staze još uvek стоји и binjektaš, kamen sa kojeg je knjaz, budući da je bio niskog rasta, uzjahivao konja. Bio je jako ponosan na vina iz svojih vinograda: Smederevku, Kadarku, Tamjaniku, Prokupac. Polazeći na svoje diplomatske misije nalagao je da mu spakuju akov (oko 50 litara) belog i akov crnog vina da nosi u Beč i Peštu.

Godine 1865., njegov sin Mihailo, takođe je tražio odmor u Plavincu, gde obnovlja zasade i podiže jednospratnu građevinu u tzv. švajcarskom stilu, sa drvenim ukrasima na fasadama, popularnom među evropskom aristokratijom toga doba. Po ugledu na evropske, i ovde berba gožđa postaje javna svetkovina. Grožđe iz kneževog, potom kraljevog vinograda, postaće uzor smederevskim vinogradarima, iz čega će krajem XIX veka nastati „Izložba grožđa“, a u XX veku turističko-privredna manifestacija „Smederevska jesen“, ove godine (ako situacija dozvoli) u svom 133. izdanju. Knez Mihailo je uredio park oko vile, ukrasio ga retkim stablima kedra, dafine, magnolije, crnog bora, kestena i platana. Za njegovog vremena na imanju se igrao i kriket, negovala ergela sa vrhunskim grlima, a u Smederevu za Božić i Todorovu subotu održavane trke konja. Bio je „erudit meke duše“, evropski princ finih manira“, sušta suprotnost svom ocu i vladar upamćen po stihovima jedne od najlepših srpskih građanskih pesama „Što se bore misli moje“ koje je napisao.

Dvorski život Obrenovića

Dvorski život u Vili „Zlatni breg“ ustanovljen je za vreme kralja Milana i kraljice Natalije,

koja po razvodu, za rekonstrukciju Vile koja joj je pripala, 1897. angažuje dvorskog arhitektu Jovana Ilkića (Narodna skupština, Oficirski dom - danas SKC, hotel Moskva). Do tada, mesto gde su se donosile važne odluke na najvišem nivou, postaje stecište srpske kulturne elite. Gosti vile postaju umetnici Milan Rakić, Laza Kostić, Milovan Glišić, Stevan Sremac, Paja Jovanović, Vlaho Bukovac, autor portreta članova dinastije u zimskom salonu, a tu praksi nastaljavaju, nakon venčanja kralj Aleksandar i kraljica Draga Mašin, kada Vila oficijelno postaje letnji kraljevski dvor. Posle Majskega prevrata 1903., zbog vernosti dinastiji, letnjikovac nasleduje pukovnik Antonije Orešković.

U vreme Prvog svetskog rata pretvorena je u nemačku bolnicu, a od 1945. postaje svojina Izvršnog veća, a potom i rezidencijalni objekat Vlade Republike Srbije, odnosno više od 70 godina „zabranjeni grad“. I sam Josip Broz je u više navrata u Vili organizovao prijeme i ručkove za visoke uzvanice i jedne noći 1968. planirao da prespava, ali pred zoru su ga probudili jer je morao hitno za Beograd. Od njenog obnavljanja i otvaranja za javnost dozvoljen je samo muzejski obilazak, bilo da se radi o ekskurzijama, grupnim posetama građana ili političarima, za koje se čak i posluženje servira na otvorenom prostoru terasa letnjikovca.

U letnjim mesecima Obrenovići su sa svojim gostima večeri provodili u tzv. letnjem salonu, gde su i danas vidljivi muški i ženski deo, sto sa intarzijom gde su džentlmeni igrali šah, i damski kutak, gde su dame vezle i razgovarale. Drugi sto u salonu prekriven čojom služio je za kartaške igre, koje je Milan Obrenović, sklon kockarskim strastima, voleo. U tom delu nalazi se i audiomatofon iz kojeg su se čula dela italijanskih kompozitora, Albinonija, Verdija... Pri svečanom otvaranju učenici MŠ „Kosta Manojlović“ iz Smedereva, izveli su neka od dela ovih majstora i zadivili sve prisutne. Da se muzika slušala, a muzičari poštovali, svedoči stalak za note članova Gardijskog orkestra koji su često zabavljali gospodu. Kasnije je prepravljen u stalak za novine sa primercima „Srpskih novina“, posebno značajnih za Smederevo u kojima je kralj Milan Obrenović 1888. dao proglas narodu sreza smederevskog: „U Europi vlada filoksera i tradicionalne vinarske zemlje ostaće bez roda. Doći će brodovi do našeg keja. Izadite i nudite im svoje proizvode. Ali, ne nudite čokoće, već grožđe i vino.“ Naravno da je bilo onih koji su prodavali i po koji čokot Smederevke, koja se pokazala otpornom na filokseru.

Paradoksalno je, ali istinito, da u letnjikovcu postoji i zimski salon sa kaminom, gde su i u zimskim mesecima Obrenovići primali goste. U vili se nalaze skupoceni primerci nameštaja, poput tepiha iz plave faze, od 500.000 čvorova od kamilje dlake, neprocenjive vrednosti, poklon persijskog kralja na venčanju Milana i Natalije, te luster od murano-stakla u kraljevom kabinetu. Tu je i toaletni sto - koafeza, koji je knjaz Miloš doneo kneginji Ljubici iz Beča, tabernakl, „putujući“ kovčeg za dokumentaciju sa 72 fioke i mnogi drugi.

Istorijska uloga Obrenovića

Kako bi donekle ispravili uvrežena mišljenja o pojedinim predstavnicima ove dinastije, kustosi i vodiči kroz ovo velelepno zdanje, crticama iz njihovog života potkrepljenim dokazima, staju na stranu istine.

Za kralja Milana, čoveka burnog temperometra, koji je voleo „život“ retko se pominje njegova istorijska uloga krunisana Bečkim kongresom 1878., kada Srbija, 419 godina posle pada Smedereva, ponovo postaje nezavisna država. Četiri godine kasnije, knez uzdiže Srbiju na rang kraljevine, u „sedmovratoj“ Žiči, u društvu kraljeva iz loze Nemanjića. Malo se zna o događaju u vremenu srpsko-bugarskog rata, kada je kralj Milan prekinuo ratovanje na jedan dan da bi međunarodni Crveni krst prošao preko srpskih položaja i zbrinuo bugarske ranjenike. Povodom tog događaja, u holu zgrade Međunarodnog Crvenog krsta u Ženevi, stoji tabla sa natpisom: „Budi tako human, kao što je bila humana Srbija 1885. godine.“

Kraljica Natalija moldavsko-ruskog porekla, smatrala se Srpskinjom, i posebno radila na ženskom pitanju, starala se o siročadima, insistirala da ženska deca dobiju pravo na školovanje, a da srpske dame ostvare pravo na izborima mnogo pre nekih evropskih. Borila se za svaku ženu, osim svoje snaje Drage Mašin, dvorske dame, više od deset godina starije od kralja Aleksandra, a kojoj je narod bio spreman sve da oprosti, samo da je dala naslednika. Ipak, malo se zna da je kraljica Draga bila veliki humanista i pokrovitelj srpskih naučnika i umetnika. Donirala je sredstva za istraživanje Viminacijuma, postavila Branislava Nušića za upravnika Narodnog pozorišta, Jovanu Skerliću plaćala je studije u Ženevi i pomagala časopis „Neven“ Jovana Jovanovića Zmaja, kao i dečje sirotište. Imala je talenta za modu i dizajnirala je odeću inspirisanu haljinama srednjovekovnih srpskih vladarki.

Protokolom potpisanim 2016. godine između Grada Smedereva i Uprave za zajedničke objekte Vlade Republike Srbije, omogućene su turističke posete Vili dinastije Obrenović. Svake godine od 10. aprila do 10. oktobra otvorena je sezona poseta i svake godine za 20% skače broj posetilaca. Oblizaka Vile moguće je isključivo organizovano i uz prethodnu najavu Turističko-informativnom centru Smederevo na tel: 062/615-666 ili na

e-mail: turizam.info@smederevo.org.rs

Susret sa istorijom u Vili dinastije Obrenović

utorak, 04 avgust 2020 08:56

---

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

Susret sa istorijom u Vili dinastije Obrenović

utorak, 04 avgust 2020 08:56
